

УДК 796.035

О. Т. Кузнєцова,

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
(Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне)

kuz_lena@ukr.net

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПРОГРАМНО-НОРМАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

У статті охарактеризовано зміст, структуру, спрямованість навчальних програм, які з'являлися основою організації фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів протягом тривалого історичного періоду. Зроблений аналіз програмно-нормативного забезпечення фізичного виховання студентів спеціальних медичних відділень в Україні у XX та на початку XXI століття. Обґрунтовано наповнення варіативного компоненту базової програми з фізичного виховання за результатами впровадження у навчальний процес інноваційних оздоровчих методик та технологій.

Ключові слова: фізичне виховання, навчальні програми, спеціальне медичне відділення, варіативний компонент програми

Постановка наукової проблеми. Впровадження інноваційних оздоровчих технологій у навчально-виховний процес фізичного виховання є сьогодні однією з основних і актуальних завдань розвитку і вдосконалення навчальних планів, програм вищих навчальних закладів (ВНЗ). Однак відсутність науково-методичного аналізу сучасного феномену інновацій в сфері фізичної культури, її тенденцій і перспектив розвитку породжує багато організаційно-управлінських проблем в системі фізичного виховання, які необхідно вирішувати терміново. Практичне засвоєння інноваційних оздоровчих технологій суттєво випереджує їх теоретичне обґрунтування та методологічну основу. Вони, як правило, побудовані на традиційних уявленнях, характеризуються специфічною понятійною мовою та власною логікою пояснень.

Фактично, в рамках таких дискусій послідовно формується нова парадигма фізкультурно-оздоровчого руху. Проблема методологічного наповнення посилюється соціальним протиріччям між "легітимною" традиційною теорією та практикою оздоровчих систем та "нелегітимною" інноваційною діяльністю в сфері фізкультурно-оздоровчих технологій, методик, програм (О. О. Горелов, О. Г. Румба, В. Л. Кондаков, 2012; Н. Н. Венгерова, 2014 та ін.).

Виходом з цієї ситуації буде формування методичної системи застосування оздоровчих технологій у процесі фізичного виховання студентів ВНЗ.

Для створення цілісної методичної системи необхідно виявити загальні механізми впровадження оздоровчих технологій в освітньому просторі ВНЗ, показати можливість їх використання при засвоєнні різних розділів навчальної програми. Зробити це без вивчення тенденцій становлення та перспектив подальшого розвитку програмно-нормативного забезпечення процесу фізичного виховання вищої школи неможливо. Саме це визначає актуальність нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальновідомим є те, що ефективність системи фізичного виховання визначається рівнем її наукового, організаційного та програмно-нормативного забезпечення. Один із шляхів підвищення ефективності цієї системи полягає у розробці науково обґрунтованих програм з фізичного виховання. Проблема програмно-нормативного та методичного забезпечення фізичного виховання у ВНЗ висвітлюється у численних дисертаційних дослідженнях (С. П. Козіброцький, 2002; В. Є. Білогур, 2002; О. Т. Литвин, 2008; Д. М. Анікєєв, 2012; Г. П. Грибан, 2012 та ін.). Розробці, науково-експериментальному обґрунтуванню та впровадженню експериментальних програм фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп присвячені роботи О. Ю. Іваночко, 2009; С. І. Присяжнюка, 2008; О. З. Блавт, 2012; М. В. Євтушок, 2015 та ін. Дослідники висловлюють думку про недоцільність створення єдиної програми з фізичного виховання (Є. П. Сівков, 1986; В. М. Крамських, 1994; І. Р. Боднар, 2000; С. П. Козіброцький, 2002 та ін.).

Мета дослідження – розкрити історико-методологічні аспекти розвитку програмно-нормативного забезпечення фізичного виховання студентів спеціальних медичних відділень у вищих навчальних закладах України.

Завдання дослідження. 1. Охарактеризувати зміст, структуру, спрямованість навчальних програм з фізичного виховання для студентів ВНЗ протягом тривалого історичного періоду.

2. Зробити аналіз програмно-нормативного забезпечення фізичного виховання студентів спеціальних медичних відділень в Україні у XX та на початку XXI століття.

3. Дослідити вдосконалення варіативного компоненту базової програми з фізичного виховання за результатами впровадження науково обґрунтованих інноваційних оздоровчих методик та технологій.

Виклад матеріалу дослідження. У липні 1929 року фізичне виховання стало обов'язковим предметом у вищих навчальних закладах Росії, а з 1930 року воно стало обов'язковим предметом у всіх ВНЗ Радянського Союзу.

В 30-і роки ХХ ст. вперше в програмному забезпеченні з'являється навчальний матеріал для основної групи, групи спортивного удосконалення й спеціальної медичної групи та вводиться теоретичний розділ з фізичного виховання [1: 9]. На початку 30-х років на зміст навчальних програм з фізичного виховання студентів істотно вплинуло запровадження в державі комплексу "Готовий до праці й оборони".

У 1932 році була розроблена "Інтегральна програма фізкультури для вишів" [2]. Військово-прикладні вправи були в кожному розділі програми, проявлявся її військово-політичний характер. Зміст даної програми сприяв формуванню структурних компонентів методичної системи, пов'язаних з освітньою, практичною і оціночною стороною фізичного виховання.

Програмно-нормативні основи продовжували базуватись на військовій спрямованості системи фізичного виховання колишнього Радянського Союзу.

В 40–50-і роки ХХ століття значно зростає кількість годин для загального курсу з фізичного виховання: з 180 годин у 1933 році до 560 годин у 1948 році, виокремлюється розділ професійно-прикладної фізичної підготовки, як обов'язкової складової частини фізичного виховання студентів [1: 10].

Програмою фізичного виховання студентів ВНЗ, яка була затверджена міністром вищої і середньої спеціальної освіти 30 грудня 1962 р., передбачалося планування навчальних занять з фізичного виховання у обсязі 140 годин на навчальний рік, з яких обов'язковими були заняття на І–ІІ роках навчання в обсязі 70 годин на рік (на факультативні заняття виділялося 70 годин). Програмою встановлювалося також планування занять з фізичного виховання на III–IV роках навчання, які мали бути тільки факультативними (обсяг 140 годин на рік). Програмою передбачався диференційний підхід до організації занять із студентами з різним рівнем фізичної підготовки та здоров'я. Студентів розподіляли по навчальних відділеннях з урахуванням стану здоров'я, фізичної підготовки, спортивної кваліфікації та їхнього особистого бажання. Для цього студенти розподілялися на такі навчальні відділення: підготовче, спортивного удосконалення та спеціальне [3: 19].

4 квітня 1975 року Міністерством вищої і середньої спеціальної освіти СРСР уведено нову програму "Фізичне виховання" для вищих навчальних закладів [4]. Це була одна із найбільш вдалих програм з фізичного виховання студентської молоді, яка передбачала розподіл студентів на спеціальне, підготовче і спортивне відділення для проведення практичних занять. Обсяг годин (обов'язкових і факультативних) для перших двох відділень становив 560 годин на 4 роки навчання. Цією програмою було передбачено обов'язковий теоретичний курс обсягом 20 годин у період навчання на І–ІІ курсах, який викладався у формі лекцій. Практичний розділ включав види гімнастики, легкої атлетики, плавання, спортивні ігри, лижний спорт (марш-кидок, велокрос), туризм та професійно-прикладну фізичну підготовку як обов'язкові. Програма ставила жорсткі вимоги щодо відвідування навчальних занять з фізичного виховання, до виконання контрольних вправ і нормативів для оцінки фізичної підготовленості студентів та складання заліків. Крім того, у програмі були передбачені обов'язки студентів, організація лікарського контролю за фізичним вихованням студентів та передбачений основний зміст навчального матеріалу для спортивних відділень з основних видів спорту. Прийняття цієї програми спонукало до розробки лекційного курсу, методичних рекомендацій для практичного розділу, тобто почала створюватися більш чітка система методичного забезпечення навчального процесу [5].

У 1951 році Міністерство вищої освіти СРСР впроваджує навчальну програму з фізичного виховання студентів ВНЗ. У цей період активно вдосконалюються науково-методичні засади побудови системи вузівського фізичного виховання на основі спортивної спеціалізації [6].

На початку 90-х років чимало фахівців фізичної культури починають відзначати низький рівень здоров'я студентської молоді. Проте аналіз програми фізичного виховання студентів ВНЗ засвідчує, що вона зорієнтована переважно на розвиток певних фізичних якостей. За таких умов поза увагою залишається потреба у здоровому способі життя як ціннісній орієнтації особистості (Л. Ю. Дудорова, 2009). Крім того, за твердженням науковців (С. М. Канішевський, 1999; С. І. Присяжнюк, 2008; Г. П. Грибан, 2008; О. Д. Дубогай, 2010 та ін.), Державна програма природно не може враховувати всієї різноманітності інтересів та запитів студентів, що навчаються в різних за профілем навчальних закладах, місцевих умовах, національних та регіональних традиціях.

В Україні в період її незалежності продовжувала функціонувати радянська програма з фізичного виховання у ВНЗ ще понад дванадцять років [7], що не сприяло розвитку національної системи фізичного виховання студентів, впровадженню нових інноваційних оздоровчих технологій фізичного виховання. Зміст, структура, цільова спрямованість навчальних програм з фізичного виховання у ВНЗ України розвивалися еволюційним шляхом, зберігаючи відносну стабільність у структурі, а відрізнялися програми лише за змістом програмного матеріалу, метою і завданнями фізичного виховання та кількісними параметрами навчального навантаження (С. П. Козіброцький, 2002; С. Ю. Путров, 2008 та ін.).

Варто відмітити, що декілька державних документів того часу ("Основи Законодавства України про охорону здоров'я", Закон України від 19.11.1992 р.; "Про фізичну культуру і спорт", Закон України від 24.12.1993 р., №3808 та ін.) були спрямовані на удосконалення системи фізичного виховання учнівської молоді з акцентом на оздоровчу спрямованість фізичної культури. Таким чином, заклопотаність фізичним станом молоді, її здоров'ям зводилося у ранг державної політики.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 25 травня 1998 р. за № 188 затверджені Державні вимоги до навчальних програм з фізичного виховання в системі освіти, де у п. 1.6. вказано, що "авторські (експериментальні) програми з фізичного виховання (фізичної культури) розробляються досвідченими фахівцями відповідних закладів освіти на основі базових і відомчих. Вони проходять експертну оцінку і затверджуються відповідними структурними підрозділами відомства, якому підпорядкований заклад освіти" [8].

У більшості авторських (вузівських) програм, які аналізувалися у даному дослідженні, спостерігається тенденція до збільшення частки вправ оздоровчого характеру. Нового трактування набувають розділи "Планування та облік роботи" та "Залік з фізичного виховання".

Рівень фізичного стану студентів вищих навчальних закладів характеризується значною неоднорідністю результатів і має значні резерви для підвищення. Цей чинник враховують фахівці галузі при складанні нових навчальних програм. Так, базова навчальна програма 1998 року передбачає 2 години на тиждень додаткових факультативних форм занять для студентів оздоровчого відділення, які мають середній і нижче середнього рівень фізичного стану. Для студентів основної та підготовчої медичних груп наводиться зразковий мінімальний тижневий руховий режим [9].

Істотно розширюється кількість видів рухової активності для студентів різних груп та різного рівня підготовленості. Вперше з'являються в програмах і користуються популярністю шейпінг, стретчинг, спортивні танці, спортивне орієнтування, різні види національних єдиноборств. Розширюється роль та значення професійно-прикладної фізичної підготовки.

Для більшості програм характерне чітке опрацювання змісту практичного розділу для спеціальних медичних груп.

Навчальною програмою з фізичного виховання Міністерства освіти і науки України (2003) враховується диференційоване викладання практичного матеріалу залежно від стану здоров'я студентів. У програмі окреслено зміст базового й елективного компоненту для різних навчальних відділень [10: 9]. Це зумовлює необхідність пошуку нових шляхів оновлення змісту, форм і методів навчально-виховної роботи, які постійно розвиваються, вдосконалюються та спрямовані на позбавлення наявних вад у стані здоров'я студентів цих груп, підвищення рівня їхнього фізичного здоров'я та психофізіологічного стану.

Між тим, організаційно-методичні особливості контролю у програмах для студентів спеціального навчального відділення в Україні на державному рівні не передбачені. Сучасні програми з фізичного виховання у вищих закладах освіти декларують диференційований підхід у фізичному вихованні студентів із урахуванням, зокрема, рівня фізичної підготовленості студентів.

Встановлено, що у студентів з різними рівнями фізичної підготовленості спостерігається різноспрямована динаміка окремих фізіологічних, психофізіологічних, соціопсихологічних показників при застосуванні уніфікованої програми з фізичного виховання (Г. Д. Галайтатий, 1997; О. Л. Єрємона, 1998; А. В. Магльований, 1995–1998; І. Р. Боднар, 2000 та ін.).

Науково обгрунтовані методики здійснення такого підходу ще недостатньо розроблені.

Формування варіативного компоненту базової програми з фізичного виховання на основі науково обгрунтованих авторських оздоровчих методик та технологій представлено у таблиці.

Вдосконалення варіативного компоненту навчальної програми з фізичного виховання для вищих навчальних закладів України

[складено автором самостійно за даними архівів авторефератів [Ел. ресурс] – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/3252>

[http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/28/browse?type=author&order\]](http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/28/browse?type=author&order)

Основні положення реалізації базової навчальної програми (2003)	Напрями модифікації існуючої навчальної програми	Автор, рік
Організація навчальних занять та	Вдосконалення фізичного виховання студентів з низьким рівнем фізичної підготовленості	Галайтатий Г. Д. (1997); Боднар І. Р. (2000)
	Пошук нових шляхів оновлення змісту, форм і методів поза академічної роботи студентів.	Юрчишин Ю. В. (2012); Малахова Ж. В. (2013); Стадник В. В. (2015)
	Вдосконалення методики оцінки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу	Дрозд О. В. (1998); Ядвіга Ю. П. (2011); Дубогай О. Д., Євтушок М. В. (2012); Грибан Г. П. (2012); Присяжнюк С. І. (2013)
Використання принципів особистісно-педагогічних методів оздоровчого тренування	Застосування диференційованого викладання практичного матеріалу залежно від стану здоров'я студентів	Малімон О. О. (1998); Іваночко О. Ю. (2009); Блават О. З. (2012)
	Корекція фізичної підготовленості студенток вузу в процесі занять оздоровчими видами плавання	Фанигіна О. Ю. (2005)
	Впровадження інноваційних технологій навчання в системі фізичного виховання студентів	Іванова Г. Є. (2000); Салук І. А. (2010); Іваненко Т. В. (2011); Присяжнюк С. І. (2013); Футорний С. М. (2015)
	Вдосконалення методики застосування сучасних оздоровчих технологій	Глагошук О. Г. (2008)

Останнім часом на рівні Міністерства освіти і науки України активно обговорюються питання модернізації фізичного виховання у ВНЗ, що знайшло підтвердження у рекомендаційному листі керівникам закладів освіти щодо організації фізичного виховання за запропонованими базовими моделями та формами [11]. Відкритим залишається питання про перелік загальних компетентностей рухової активності для здобувачів вищої освіти різних ступенів. Таким чином, дослідження питання оптимізації фізкультурно-оздоровчої роботи у вищих закладах освіти, виявлення та обґрунтування чинників, що впливають на цей процес, розробка механізмів реалізації педагогічних аспектів цієї проблеми, побудова програми з фізичного виховання на підставі комплексного вивчення властивостей організму осіб з низьким рівнем фізичної підготовленості триває і по сьогодні.

Висновки. На основі опрацювання даних наукової і методичної літератури та інформаційних відомостей мережі Internet встановлено наступне:

1. Важливе значення у процесі фізичного виховання, скерованого на вдосконалення фізичних і духовних якостей молоді особи, формування свідомої потреби у зміцненні особистого здоров'я та

підготовку студента до певного виду професійної діяльності в конкретних соціально-економічних умовах, належить якісному й ефективному програмному забезпеченню.

2. Аналіз програмно-нормативного забезпечення фізичного виховання студентів протягом тривалого історичного періоду засвідчує їх еволюційний розвиток, відносну стабільність структури та помітну різницю в змісті програмного матеріалу, спрямованості процесу фізичного виховання, кількісних параметрах навчального навантаження.

3. Зміст і форми фізичного виховання у вищому навчальному закладі визначені комплексною програмою. Курс фізичного виховання спрямований програмою на вирішення ряду специфічних завдань на основі варіативного компоненту програми. Ці завдання фізичного виховання студентів вирішуються шляхом врахування стану здоров'я, рівня фізичної підготовки, інтересів і здібностей студентів, а також майбутньої професійної діяльності.

4. Результати педагогічних експериментів з розробки інноваційних авторських програм дають підстави стверджувати, що програми, які були розроблені з урахуванням статевих закономірностей морфо функціонального і психічного розвитку студентів, їх фізичної працездатності і здоров'я, мотивів та інтересів, а також факторів зовнішнього середовища регіону, були визнані ефективними у практиці роботи ВНЗ України.

У роботі окреслені шляхи **подальших перспективних наукових досліджень**, пов'язаних із узагальненням та систематизацією інноваційних оздоровчих авторських програм з фізичного виховання студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Козіброцький С. П. Програмно-нормативні основи фізичного виховання студентів (історико-методологічний аналіз) : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту спец. 24.00.02 "Фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення" / С. П. Козіброцький; ЛДДФК. – Л., 2002. – 15 с.
2. Інтегральна програма з фізкультури для вишів / І. А. Бражнік. – Харків, 1932. – 69 с.
3. Мудрік В. І. Організаційно-методичні основи фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів : [монографія] / В. І. Мудрік, О. З. Леонов, І. В. Мудрік, А. І. Ільченко, Є. П. Козак // За ред. В. І. Мудрика. – К. : Педагогічна думка, 2010. – 192 с.
4. Физическое воспитание. Программа для высших учебных заведений. – М. : Из-во Московского ун-та, 1975. – 84 с.
5. Грибан Г. П. Тенденції розвитку методичної системи фізичного виховання студентів в освітній практиці у ХХ столітті / Г. П. Грибан // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012 р. – № 8. – С. 30–33.
6. Петров Н. В. Спортивная специализация в вузах / Н. В. Петров // Легкая атлетика. – 1957. – № 6. – С. 17–18.
7. Физическая культура. Общесоюзная базисная учебная программа для высших учебных заведений. – М., 1990. – 28 с.
8. Державні вимоги до навчальних програм з фізичного виховання в системі освіти : [Наказ МОН України від 25 травня 1998 р., № 188] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG2941.html.
9. Базова навчальна програма з фізичного виховання для вищих закладів освіти III–IV рівнів акредитації. – Київ, 1998. – 24 с.
10. Фізичне виховання. Навчальна програма для вищих навчальних закладів України III–IV рівнів акредитації. – Київ, 2003. – 44 с.
11. Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах : [Рекомендаційний лист МОН України керівникам вищих навчальних закладів від 25.09.2015 № 1/9-454].

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Kozibrots'kyi S. P. Programno-normativni osnovy fizichnogo vykhovannya studentiv (istoriko-metodologichnyy analiz) [Software-Normative Bases of Students' Physical Education (Historical and Methodological Analysis)] : avtoref. dis. ... kand. nauk z fiz. vukhovannia i sportu : spets. 24.00.02 "Fiz. kultura, fiz. vykhovannia riznykh grup naselennia" / S. P. Kozibrots'kyi, LDUFK. – L., 2002. – 15 s.
2. Integral'na programa z fizkultury dlya vyshiv [Integral Physical Education Program for Higher Educational Institutions] / I. A. Brazhnik. – Kharkiv, 1932. – 69 s.
3. Mydrik V. I. Organizatsiyno-metodichny osnovy fizichnogo vykhovannya studentiv vyshchykh navchal'nykh zakladiv [Organizational and Methodological Foundations of Students' Physical Education in Higher Educational Institutions] : [monografia] / V. I. Mydrik, O. Z. Leonov, A. I. Il'chenko, Ye. P. Kozak // Za ped. V. I. Mydrika. – K. : Pedagogichna dumka, 2010. – 192 s.
4. Fizicheskoe vospitanie. Programma dlia vyshchykh uchebnykh zavedeniy [Physical Education. The Program for Higher Educational Institutions]. – M. : Iz-vo Moskovskogo un-ta, 1975. – 84 s.
5. Griban G. P. Tendentsii roznytku metodichnoi systemy fizichnogo vykhovannya studentiv v osvitnyi praktytsi u XX stolitti [Trends of Progress of the Methodical System of Students' Physical Education in Educational Practice in The XX Century] / G. P. Griban // Pedagogika, psikhologiya ta mediko-biologichni problemy fizushnogo vykhovannia i sportu [Pedagogics, Psychology, Medical and Biological Problems of Physical Education]. – 2012. – № 8. – S. 30–33.

6. Petrov N. V. Sportivnaia spetsyalyzatsiia v vuzakh [Sporting Specialization in Higher Educational Institutions] / N. V. Petrov // Legkaia atletyka [Athletics]. – 1957. – № 6 – S. 17–18.
7. Fizicheskaia kultura. Obshchесоiuznaia bazisnaia uchebnaia programma dlia vychykh uchebnykh zavedenii [Physical Culture. All-Union Base Curriculum for Educational Institutions]. – M. , 1990. – 28 s.
8. Derzhavni vymogi do navchal'nykh program z fizichnogo vychovannia v systemi osvity [The State Curriculum Requirements for Physical Education in The Education System] : [Nakaz MON Ukrainy vid 25 travnia 1998 r. , № 188.] [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG2941.html.
9. Bazova navchal'na programa z fizichnogo vykhovannia dlia vyshchykh zakladiv osvity III–IV rivniv akredytatsii [Basic Curriculum of Physical Education for Higher Educational Institutions of III–IV Levels of Accreditation]. – Kyiv, 1998. – 24 s.
10. Fizychnе vychovannia. Navchalna programa dlia vyshchykh navchal'nykh zakladiv Ukrainy III–IV rivniv akredytatsii [Physical Education. The Curriculum for Ukrainian Higher Educational Institutions of III–IV Levels of Accreditation]. – Kyiv, 2003. – 44 s.
11. Shchodo organizatsii fizushnogo vychovannia u vyshchykh navchal'nykh zakladakh [In Relation to Organization of Physical Education in Higher Educational Institutions] : [Rekomendatsiinyi lyst MON Ukrainy kerivnykam vyshchykh navchal'nykh zakladiv vid 25.09.2015 №1/9-454].

Кузнецова Е. Т. Зарождение и развитие программно-нормативного обеспечения физического воспитания студенческой молодежи в Украине.

В статье дана характеристика содержания, структуры, направленности учебных программ, которые являлись основой организации процесса физического воспитания в высших учебных заведениях на протяжении длительного исторического периода. Проанализировано программно-нормативное обеспечение физического воспитания студентов специальных медицинских отделений в Украине в XX и в начале XXI столетия. Обосновано наполнение вариативного компонента базовой программы по физическому воспитанию по результатам внедрения в учебный процесс инновационных оздоровительных методик и технологий.

Ключевые слова: физическое воспитание, учебные программы, специальные медицинские отделения, вариативный компонент программы.

Kuznetsova O. T. Formation and Development of Software and Regulatory Support of Physical Education of Students' Youth in Ukraine.

It is well known that the effectiveness of the physical education is determined by the level of its scientific, organizational and programmatic normative providing. One way to improve the efficiency of the system consists of the development of scientifically grounded physical education program. For the integral methodical system of application of health technologies creation in the process of students' physical education it is necessary to find out the general mechanisms for the implementation of health technologies in the educational space of higher educational institutions. It determines the actuality of our research. The article describes the content, structure and orientation training programs of physical education in higher education institutions for a long historical period. The analysis of programmatic normative providing of students' physical education of the special medical separations in Ukraine in the XX and at the beginning of the XXI centuries is done. Filling of variable components of the basic program of physical education as a result of introduction innovative health methods and technologies in the educational process is grounded.

Key words: physical education, curriculum, special medical separation, variable components of the program.